

לוחמי השיחרור, 1954 *
מרתף העיניים 199 לחזרה לידה

המתים. חיפשי בבתי הקברות. אי אפשר לבנות על האח"י. ואכן: מעולם לא היתה קיימת מדינה אלג'יריה חופשית ומאוחדת. הזוועה העליונה. אולם התשעה לא עסקו בעבר. הם עסקו בעתיד, ביסודיות ובשיטתיות. הם חילקו את אלג'יריה לששה מחוזות, עליהם הציבו ששה אלופי-מקור. שלושת החברים הנותרים של ההנהגה שוגי רן לקאהיר, לניהול הפעולה המדינית.

גורלם של התשעה היה אופייני לגורל המרד: ארבעה מהם נהרגו בקרב או במרד תפי העיניים. ארבעה נלכדו או נחספו. רק אחד מבין המייסדים — בלקאס כרים — החזיק עד הרגע האחרון, ניהל את ה- משלחת האלג'ירית בשיחות שביתת-הנשק. איש לא הצליח עדיין לתאר את כל מוראות המלחמה. מיליונים גורשו מארמית. מאות אלפים נסבחו בדם קר, בפעולות עונשין. מאות כפרים הושמדו מן האדמה. עשרות רבות נשפטו למות והוצאו להורג. אך הזוועה שהטביעה את חותמה על מלחמה זו, יותר מכל זוועה אחרת, היתה זועת מרתף-העיניים. שום צבא בעולם, כולל הצבא הנאצי, לא עסק בעיניים ב- צורה כה שיטתית ושיגרתית כמו הצבא הצרפתי. כל חשוד שנאסף ברחוב, איש או לאיש, ללא אבחנה, עונה בעת חקירתו. לפי הערכת עונאי אמריקאי נייטראלי עונג כ-40% מבין 80 אלף תושבי הקאסבה ב- עיר אלג'יר. השיטה המקובלת: הלם חש- מלי, באמצעות טלפון-שדה שהותאם לכך במיוחד, ושחובר לאברי-המין. נערות ו- נשים עונג, בדרך כלל, עליי חודרת בק- בוקים לאבריהן האינטימיים.

הצבא הצרפתי הודה בעיניים אלה בגי- לויילב. "אין ברירה", אמר אלוף-הצנחנים הגנרל מאיס, יידו של משה דיין. "אנו עושים זאת כדי לחסוך חי אדם." קוללה ישל ישראל. כמו תמיד בהיס- טוריה, היתה תוצאת הדיכוי מפוכה. מו- לה קיוו המדכאים. האומה האלג'ירית, שלא היתה קיימת מעולם, נולדה במלחמה. מר- תף-העיניים הפך לחוד-הלידה. בראש האומה התייצבה ההנהגה, שידעה לשלב רוח-קרב בקור-רוח מפוכה. היתה זאת הנהגה קולקטיבית, ללא מנהיג יחיד, ששיכללה בהדרגה את שיטות הלחימה, הג- בירה את האספקה ותיכננה את העתיד. היא הביאה את המלחמה אל האו"ם. כמה פעמים הפסידו את הצבעה בקול אחד (קר- לה של ישראל), אך אי-אפשר היה לעצור את זרם ההיסטוריה.

מרתף-העיניים, שהוליד את האומה ה- אלג'ירית, הרקיב את רוחם של מיליון ה- נחלנים האירופיים, הרעיל בהדרגה את גופה של צרפת עצמה. הדמוקראטיה הצר- פתית התמוטטה, פנתה את מקומה לדיק- טטור קשיש, הססני ורבי-פרצופי. פאשיזם רצחני השתלט על הנחלנים. זהו שכר מלחמת-החופש: אחרי שבע שנים ושלושה חודשים של מלחמה, מאוחדת האומה האלג'ירית יותר מכפי שהיתה ב- משך שלושת אלפי שנה, ואילו צרפת אכז- לה שינאה יהודית, פילוג ותככים יותר מכפי שהיתה אי-פעם.

* מימין: בויטופ בן-חנה, ראש הממ- שלה האלג'ירית הזמנית, עומד שני משמאל: בלקאס כרים.

במרחב

אלג'יריה

יום החג

קריאת המולדת עולה משדה-הקרב, הקשב ואמור: הנני בדם גיבורים נרשמה הקריאה, דורות רבים יזכרוה. הוסטנו לך ידינו, בת תפארת! נשבענו למות למען תחי אלג'יזאיר! זכור! זכור!

מאוראן ועד בון, מחוף הים עד לגב- עות החול של אל-צ'חרה, עמדו השבוע גברים ונשים, הביטו בדגל ירוק-לבן, שרו ברטט את ההמנון של המדינה החדשה ב- יותר במרחב ובעולם: קהילת אל-גיזאיר. הם לא התקהלו בהמונים צוהלים, כמו בני ארץ-ישראל העברית בליל ה-29 בנו- במבר, 1947. הם לא הרימו קולם בשירה עלייה. כי האומה האלג'ירית עברה נהרות של דם עד שהגיעה ליום הזה — יום של חג בלבן של כל שוחר-חרות מקובלנקה עד בגדאד, מת-לאביב עד טאנג'יר.

עצמאות אלג'יריה, כמו עצמאות ישראל, ניתנה על מגש-הכסף של מלחמת-שיחרור. אולם מאבקי הגבורה של אצל, לח"י ו- ההגנה מחזירים לעומת המלחמה הנוראה של צבא-השיחרור האלג'ירי, בה ניספו לפי חות 300 אלף נפש — מספר השנה, ב- אופן יחסי, לאובדן 70 אלף נפש בישראל. רב-סמל בן 28. לא היתה מלחמת- שיחרור בעת החדשה שארכה זמן כה רב, ושבה נשפך דם כה רב, כמו מלחמה זו. שום אומה אחרת לא נדרשה לשלם מחיר נורא כזה, להוכיח גבורה רבה כזאת, כמו האומה הצפון-אפריקאית הזאת, המור- ככת מערבים, ברברים ויהודים.

קשה לזכור מה בדיוק הרגשנו כאשר התבשרנו כי המרד עומד לפרוץ, סיפר לפני שנה אחד ממנהיגי המלחמה לעתונאי אמריקאי. "אילו ידענו כמה זמן יארך ה- מאבק, כמה דם יישפך בו, כמו קורבנות נצטרך להקריב, היינו מתייחסים לבשורה ב- חרדה. אך אני תושב שגם אילו ידענו כל זאת, היינו יוצאים לדרך זו!"

הבשורה הגיעה ללוחמים הראשונים ב- אוקטובר 1954, אחרי כינוס טודי של ששת אלופי-הפיקוד של המחזרות. הם קבעו את שעת-האספ: האחד בנובמבר, 1954. ה- תאריך ביום שהוא יום חג לצרפתים, ה- ראשי המחזרות הקטנה קיוו כי ביום זה תפוג עירנות הצבא והמשטרה.

באותו יום יצאו הלוחמים הראשונים ל- מארבים ולהתקפות קטנות. יחידה קטנה חדרה לעיר בטנה, הרגה במרכזה שני זקיפים צרפתיים. התקפות דומות נערכו בשבעים מקומות.

הצבא הצרפתי הופתע לחלוטין. אמנם היה ידוע כי בשנת 1947 קם "ארגון חשאי", בהנהגת אחד אחמד בן-בלה, בנו הצעיר (28) של סוחר אמיר, שהשתתף ב- מלחמת-העולם כרב-סמל בצבא הצרפתי. ארגון זה אסף 500 לוחמים, עסק בפעולות קטנות. בן-בלה עצמו הנהיג שוד-בנק, בו הוחרמו שלושה מיליון פראנקים. אולם ארגון זה נתלה לשלטונות ב-1950, מנהיגיו נאסרו ותאיו נשברו. בן-בלה אמנם הצליח לברוח מן המאסר, אך שרותי-המור- דייעו היו בטוחים כי המחזרות שבקה חיים. **מועדון התשעה.** הם לא ידעו כי בני- תיים הצליח בן-בלה להקים גוף יעיל הרבה יותר. היתה זאת הנהגה של תשעה צעיר- רים — "מועדון התשעה" — מחברי ה- מחזרות הקודמת. הפעם הוכן המרד ביסוד- דיות. בניגוד לנסיון הקודם, הוחלט להס- תפק תחילה בגרעין מוצק קטן, שינחית את המכה הראשונה, ושסיכנו יקום רק בהדרגה צבא גדול.

הסיכויים נראו אפסיים. מארוקו ותוניס עמדו בעיצומן של מלחמת-השיחרור שלהן, לא יכלו לעזור. כל מדינות העולם הכירו בטענת צרפת, כי אלג'יריה היא חלק בלתי-נפרד משטחה, וכי "הים התיכון חוצה את צרפת, כשם שהסינייה חוצה את פאריס." מלבד מצרים, שם התגבשה זה עתה המה- פכה של עבד אל-נאצר, לא היתה אף מדינה אחת שאפשר היה לקחת לתמיכתה. גרוע מזה: הצרפתים צדקו בטענתם כי "מעולם לא היתה קיימת אומה אלג'ירית." עסקן אלג'ירי מתון בשם פרחאת עבאס כתב: "לא אמות למען מולדת אלג'ירית, כי לא קיימת כזאת. לא יכולתי לגלותה. חיפשי בהיסטוריה, שאלתי את החיים ואת

* אלג'יזאיר ("האיים") הוא השם הער- בי המקורי של העיר והארץ, בשל האי- הקטן השוכן מזל העיר.

פרסום ד"ר יעקבסון

דובק

פילטר

דובק

פילטר

דוגמות חדישות • ביצוע ותכנון מעולים
בית-חרושת לרהיטים

ב.ג. את.א. לוינשטיין בע"מ

נוסד ב-1921

בתי-המסחר: ת"א, הרצל 43 ודיזנגוף 85 (ע"י הככר)

בית-החרושת: ת"א, מרכז וולובלסקי, רחוב מס' 2